

gaaet i Forveien. Naar man har henbist til Norge for at vise, hvilken Indflydelse en Stat kunde have paa Forbruget, saa tror jeg, at en væsentlig Side af Sagen er den, at der er fulgt en stærk og ubholdende Afholdsbevægelse med, en praktisk Bevægelse, som har gjort Folk villige til at anerkjende de Forhold, der kunde flyde af en Stat, og til at høre sig under Fordringen, saaledes at Forbruget rimeligvis i ikke ubetydelig Grad vilde være sunket, selv om denne Stat ikke havde været paalagt. Nu ere vi ganske vist i Danmark et godt Stykke inde paa Afholdsbevægelsen, om end vi ikke ere naaede saa vidt, at vi kunne tale om en Folkebevægelse i den Forstand, at det store Flertal af Folket er med deri. Vi ere komne ud over det første Skridt, som enhver Sag, der stiller stærke Krav, har at gjenmemgaa, Lattieren. For 10 Aar siden vare vi stillede saaledes, at det betragtedes som Galmandsværk at stille et Forlangende om at føre Afholdssagen igjennem, men nu er det for de Allerfleste en Sag, hvis Godhed erkjendes, selv om man tit trækker paa Skulderen deraf og mener, at det turde være upraktiske Menneſter og Idealister, som vilde være med dertil. Men at Sagen er god, og hvis den kunde blive gennemført i større Maalestok, vilde have sin Betydning, ere nu de Allerfleste oplagte til at anerkjende. Alt, hvad der kan gøres for at støtte denne Bevægelse paa naturlig Maade, vil jeg gjerne være med til, men jeg ønsker ikke at opretholde den ved unaturlige Midler, ved, om jeg saa maa sige, en professionel Agitation, der gjør Afholdsvirkomheden til et Levebrød for Folk, der i og for sig i Grunden ikke fra først af have sølt sig kaldede til at virke med deri. Alle, der paa naturlig Maade søge ved fornuftige Midler at føre Sagen igjennem saa kraftig som muligt, søge efter min Mening at løse en Opgave, som Staten i allerhøieste Grad har Anledning til at støtte. For det Tredie forekommer det mig ogsaa, saaledes som det fra anden Side er foreslaaet, at der er Rimelighed i at ville skabe en Begrænsning af Leiligheden til Fristelse, altsaa i Afdgangen til at drikke, om end man ikke vil bruge Dvang for at hindre Folk fra at drikke. Og endelig til Syvende og sidst kan det jo ikke negtes, hvad der saa ofte er blevet fremsat, at meget af den Drikken, som man bryder Staven over, hænger sammen med Samsundsstilstande, som maa forbedres, for at ogsaa denne Ting kan komme i Orden. Alt saadant Noget forekommer mig at være Ting, som maa gaa forud for og samtidig med Stattens Paalæggelse, hvis Staten skal be-

thede noget i denne Retning. Jeg antager, at den Stat paa bairisk Øl, som der her er foreslaaet, ikke vil faae den fjerneste Indflydelse paa Forbruget. Naar man taler saa meget mod Drikkeriet, er det jo blandt andet ogsaa af den Grund, at det forspilder store Kapitaler, som kunde bruges til nyttige Diemed for Borgerne. Men nu er der her det Giendommelige, hvis man vil se Sagen efter, at der økonomisk set sandsynligvis slet Intet vindes ved Staten. Paa Grund af den ville Borgerne efter al Sandsynlighed ikke blive mere, men snarere mindre velstillede. Udgifterne ville efter min Opfattelse snarere blive større end mindre. Efter den meget regjeringsvenlige Børskomitees Betænkning vil Forbruget af bairisk Øl slet ikke falde i Kraft af denne Lovs Gjennemførelse, og ifølge Regjeringens Opfattelse vil der være en Nedgang af $\frac{1}{6}$ — 600,000 Tdr. bairisk Øl om Aaret ville blive til 500,000 Tdr. — medens Prisen vil stige med $\frac{1}{6}$. Det vil sige, at den Mand, som hidtil har drukket 6 halve Baiere om Dagen og betalt 10 Ore for Stykket, vil i Fremtiden, i Kraft af Forandringen drikke 5 halve Baiere om Dagen og betale 12 Ø. for hver. Men hvad enten man betaler 6 halve Baiere med 10 Ø. for hver eller 5 med 12 Ø., bliver det økonomisk betragtet de samme 60 Ø., som gaa ud af den Vedkommendes Lomme; og det er jo netop Forholdet mellem de 5 og de 600,000 Tønder. Forjaaviddt mener jeg, at selve Regjeringens Beregning synes at vidne om, at der egentlig ikke kan ventes nogen økonomisk Vinding for Borgerne ved denne Stat. Hvis Regjeringen stod paa et Afholdsstandpunkt, hvis den sagde: Det er bedst, at der overhovedet ikke drikkes, derfor ville vi føre en Lov igjennem, der gjør det umuligt for Folk at drikke, saa kunde jeg forstaa Meningen deri. Saa tvang man Folk til at lade være at drikke og sikrede dem i alt Fald deres Penge. Men nu er Regjeringens Tankegang den at ville staa paa Maadeholdsstandpunktet, og det vil i Birkeligheden sige: Vi forlange ikke, at I skulle lade være med at drikke og med at spille Eders Penge; vi forlange kun, at I skulle drikke noget mindre, men saa til Gjengjæld betale Mere derfor end hidtil. Dette forekommer mig ikke at være en Tankegang, som holder Stik overfor et saadant Spørgsmaal. Det forekommer mig, at være noget af en Uretfærdighed overfor dem, der drikke med Maadehold, og alligevel se deres Pung blive ligesaa tom som før.

Det andet Synspunkt, jeg gjerne vilde tale et Dieblit om, er Stattens Anvendelse. Jeg vil der i det Væsentlige slutte mig til,